

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenčni nedelje in praznike.

Inserati: Prostor 1 m/m × 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K. od 30 m/m višine dalje kupčilski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklici, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenitne ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravnštvo "Slov. Naroda" in "Narodna Tiskara" Knallova ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon štev. 34.

"Slovenski Narod" velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		V inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 180—	celoletno	K 240—
polletno	90—	polletno	120—
3 mesečno	45—	3 mesečno	60—
1	15—		20—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.

Novi naročniki naj pošljajo v prvici naročnino vedno po poštnici.

Na samo pismena naročila brez postavite denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo "Slov. Naroda" Knallova ulica št. 5, I. nadstropje.

Telefon štev. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.

Rokopisov ne vraca.

Posamezna številka velja 1 krona.

Poštnina plačana v gotovini.

Jugoslov. dem. stranka v Ljubljani

priredi

v nedeljo, dne 12. septembra 1920 ob 10. dop. veliko manifestacijsko zborovanje

veliki dvorani Narodnega doma.

Govorita:

minister n. i. g. dr. A. Kramer in podžupan ljubljanski g. dr. K. Triller.

Načelstvo JDS.

Korošci smo za Jugoslavijo.

Navzlic morečim skrbem za obstanek in vsakdanji kruh je v Avstriji nacionalni šovinizem še na vrhovlavo visoki stopnji. Številna inteligenco se zadnje tedne goreče trudi, da z raznimi slepili pridobi Korošce za glasovanje v prilog okleščen Avstriji. Priznati se mora, da je njih agitatorično in propagandno delo premišljeno in smotreno. Ali vsa njihova zgovornost v pismu, tisku in besedi, vsa njihova spremnost in umetnost ne more preko resnice in dejstva, ki jih vidi tudi preprost mož v našem lepem Korotanu. Neutajiva resnica pa je, da govore gospodarska dejstva za Jugoslavijo tako zgovorno in prepričevalno, da jih noben trezno mislec in preudaren Korošec pa naj bo Slovenec ali Nemec ne more prezreti. Kar je produktivnih slojev na Koroškem obrtnikov, trgovcev, industrijalcev in pa kmetov, vsi ti vidijo in čutijo, da so pogoji za gospodarsko uspevanje in za gospodarsko povzdigo dani v Jugoslaviji. Republika Avstrija ima 6 milijonov prebivalcev, od teh jih na Dunaj sam odpade ena tretjina. Med temi je pa toliko uradnikov in javnih uslužencev, da državni dohodki Avstrije ne zadoščajo za izplačilo njih plač in zaslužkov. Na 15 prebivalcev pride en uradnik. To veliko število javnih uslužencev mora uničiti državne temelje. Ogromni davki in strašne doklade, ki jih nalagajo mesta, občine in dežele, morajo udušiti vsako gospodarsko življenje. Poljedelstvo nosi tako malo, da ves prideval Avstrije ne zadošča niti za trimesečno prehrano prebivalstva. Industrija nima surovin in zlasti nima premoga in koksa. Celo njih železna industrija, katera bi dajala lepe zasluzke, ne more več dalje in so prenehali plavži. Kar cvete, je pa špekulantstvo in zelo razvito verižništvo v trgovini. Vse sili k trgovini in množi število

prekuopalcev. V zvezi s številnimi židovskimi bankami trguje veliko in malo. Produktivnega dela je skromno malo. Kar prodajajo k nam, je ponavče blago, ki je kupljeno v Nemčiji, v Čeho-Slovaški in drugod po svetu. Trgovina ima za izredne razmere po vojski res dobro podlago, in tako je cela njih vmanja trgovina pravzaprav verižništvo na debelo. To se drži sedaj v izrednih razmerah. Ko pride normalni promet in se vzpostavlja direktna zveza naše trgovine s Češko in Nemčijo, bo tudi temu trgovjanju odpel žalostni zvonček.

Država, dežele in mesta imajo ogromne primanjkljaje. Republika Avstrija pokriva svoje državne potrebe skoraj izključno na ta način, da tiskajo vedno nove bankovce. Ta industrija za bankovce res cvete. Prebivalstvo to ve in vsi poučeni kupujejo tuj denar za vsako ceno. Koncem januarja 1920 je Avstro-Ogrska banka začela izdajati posebne izkaze o številu bankovcev, ki odpadejo na posamezne države. Tedaj je bilo avstrijskih krov že za 13 milijard. Od tedaj žive od papirja. Dne 23. avgusta 1920 je bilo v prometu že 19 milijard avstrijskih krov, torej celih šest milijard več v enem samem pollettu. Na glavo pride torej 3000 K. Tega ni nikjer na svetu. Stara finančna teta »Neue freie Presse« vsak dan milo mijavka in napoveduje bankrot. Vsi upi, da bo moč trh stavbo avstrijsko podpreti z gospodarsko federacijo, so šli po vodi. Sedaj je celo Ogrska sklenila, da se popolnoma loči od Avstro-Ogrske banke in začne izdajati svoj državni denar. Vse beži od te nesrečne republike. In mi Korošci naj bi sili na to ladijo, ki se mora neogibno potopiti. Vsi preudarni Korošci smo za Jugoslavijo. Vemo, kaj je dinar in kaj dunajska krona!

— *

skega programa in zato škodljivec naroda.

Da se naša notranja urejenost še ni izvršila v teh merah, je mnogo vzrokov in brez krvide pri tem govorito niso naše stranke.

Se vedno nam teži v tilniku Avstrija. Njenega mentaliteta se še do sedaj nismo otreli. Vsakdo se lahko dnevno prepriča, koliko zabavljic na mlado državo gre iz gotovih vrst, koliko nebratskih opazk na Srbe ustvarjajo nekdani črnožolti stebri. Glavna rana pa je v tem, ker tudi inteligenco še nima svojega jasnega državnega programa. Mi nimamo smisla za državo, mi ji ne znamo služiti z vso dušo. Se vedno kolebam, namesto da bi z vsem srcem stopili samo na plat naše države. Tudi v tem pogledu aut — aut, za ali proti, in sicer čisto ali nič! Kdor propagira državno misel, ta propagira Primorski program, ker samo država ga more izvesti. Zato pa boj vsem nedržavnim elementom, pa se naj še tako ponkrivajo z našimi trikolorami!

Državna misel bi že bila mnogo silnejša, da ni na vodilna mesta zaledzo mnogo nepatriotov. Niti Italijani, niti Nemci niso ubili toliko našega patriotizma med nami, ko oni naši ljudje, ki so na vodilnih mestih zlorabljali svojo moč, pa naj si bo v zločinske, osebne ali pa v nelepe stranske narene.

Naibolj globoko rano pa so vsekali državni misli špekulant in verižniki ter brezvestni uradniki. Boj proti njim pomeni konsolidacijo države, pomeni zmago državne misli. Ta boja je uspešen le, če se ga udeleže vsi. Vsak slučaj je treba bez usmilenja prijaviti, v vsakem slučaju je treba odločno zahtevati, da je kriv kaznovan. Delaite vsi na tem in zaučili se boste, kaka sila bo naenkrat izžarela iz naše države.

Saj smo bogati in zdravi kot le malokdo in vendar ne gre stvar, kakor bi morala iti in kakor bi lahko šla. Ker nekaj v mehanizmu naše države, ki je itak slab in tehnično pomajnkljiv, ne deluje tako, kakor bi moralno. Kdor se trudi, da uredi ta

mehanizem in da ozdravi organizem naše države, ta je rešitelj Primorja.

Zasedeno ozemlje preneha obstojati. Če se v resnici vsi brez razlike plemena in političnega strankarskega mišljenja potrudimo za to. Koliko je naših ljudi, ki še ne uvidevajo pomena Trsta, celo med Slovenci moremo mnogokrat naleteti na ljudi, ki ne razumevajo, kaj je Reka. Zadar, celo obrežje Jadrana za nas. Zato več propagande, zato več agitacije za Primorje! Vsak poedinec je dolžan to delati in enako vsaka stranka. Tudi one, ki vidijo spas samo v razrednem boju, ker tudi njihovi prišasti prosijo naše pomoči.

Naša propaganda mora biti tako silna, da iz nje izraste realna pomoc bratom, trpečem pod tujo okupacijo. Mi smo dolžni pomagati jim, da lažje preprečimo škodo, ki jo imajo od laškega vandalizma, da si nanovo postavijo vse zrušene postojanke.

Naša skrb pa mora tudi biti, da dobre Primorci nadomestijo za vse zaprte šole, da se razvijajo v polni meri. In vsako gospodarsko škodo, ki jo trpi poedinec zaradi tega, ker je tudi pod nasiljem zvest, moramo skušati povrniti. Če mi to delamo, potem ostanejo vsa ozemlja od solnčne Goriške pa do poslednjega konca Dalmacije naša in v doglednem času tudi formalno naša. Drugače pa prudejo oni tam preko in mi smo našli zadnje vrste.

Jadransko vprašanje je po volji Antante evropsko vprašanje. Zato je za nas največja važnost, da uvidi masa evropskega ljudstva pravčnost naših zahtev. Vse premalo agitiramo po svetu za naša prava in naša inteligencia bi mogla storiti zadavno mnogo več.

Vogalni kamen naše politike mora postati Primorski program, ker to zahteva narodni interes. Vsaka stranka se mora po tem ravnavi, in sicer z resnim delom, ne z bobnečimi besedami. Propade naj ona, ki ne pozna skrbi za zasedeno ozemlje.

Vsi na delo za Primorski program!

— *

Politične vesti.

= Iz seje načelstva demokratske stranke. Načelstvo demokratske stranke je imelo v tork, dne 7. t. m. sejo, na kateri je razpravljalo v volitvah v konstituanto. Sklenilo se je, da se sklice tekmo tega meseca širši izvrševalni odbor, na to pa zbor zaupnikov. Na seji so izvolili začasni glavni volilni odbor. Seje so se udeležili vsi člani načelstva. Sklepal se je tudi o taktiki in o pripravah za bodoče volitve v konstituanto. Vsi sklepi so bili soglasni.

= Drž. proračun za 1. 1920/21. Iz finančnega odbora Narodnega predstavninstva. Radikalke Mita Ulčin, dr. Lorkovič in dr. Petričič iz Nar. kluba in Vesensjak iz Jug. kluba so izjavili,

da ne priznavajo zakonitosti naredbe,

s katero se je uveljavil financijski za-

kon. Z ozirom na to je v včerajšnji seji izjavil dr. Dinko Puc, da je ta-

ko stališče zavzel na javnosti, cim se je izvedelo, da se ima uveljaviti fi-

nancijski zakon naredbenim potom ter

da je mnenje, da mora zakon take pri-

rode kot je financijski v vsem skup-

čaju biti pretresan i v financijskem o-

dboru i v narodnem predstavninstvu. Dr.

Brežigars se je načelo pridružil temu

mnenju. Izjave članov parlamentarne

zajednice so prozoren manever, ki je v

vezzi z volitvami. Ko so njihovi min-

istri podpisali financijski zakon, so vši

mladili in šele, ko je na naši strani,

posebej od »Slov. Naroda«, načelo naj-

odločnejši odpor, se se začeli znova

posluževati starih demagoških metod.

Glavne izpremembe, katere je fin. od-

bor definitivno sprejel, so zvišanje

ekstenčnega minimuma od 1600 na 7200 K ter izteganje zvišanja skalnih in

postotnih pristojbin. S tem je Slovenija že močno olajšana. Dr. Puc, dr. Brežigars in Vesensjak so predlagali še različne olajšave, znižanje zemljščkega in

priobrninskoga davka ter ukinjenje

davka na porastek vrednosti, ki velja samo za Slovenijo. Doslej ti predlogi še niso sprejeti.

= Tako je prav! Beograd, 7. septembra. Na podlagi § 150 poslovnika je podpredsednik narodnega predstavninstva dr. Ribar v zadnji seji naznani, da se za menovčnost ostanovcev ne bodo izplačale dnevnice. 95 poslancev se bo odtegnilo po 560 dinarjev dnevnic, 33 po 180 dinarjev, 1 po 160 dinarjev in 23 po 80 dinarjev. Na ta način se bodo zmanjšali stroški za Narodno predstavninstvo za 702.560 dinarjev.

= Burna seja hravtske zajednice. Osjek, 7. septembra. Včeraj se je vršila teta letna glavna skupščina hravtske zajednice. Zborovanje je bilo tako buno. Po daljšem prerekovanju in debati je skupščina sklenila pozvati ministra Drinovića in Kovačevića, da takoj poda ostavko.

= Krajevna organizacija J.D.S. za Št. Peter vabi svoje člane na sestanek, 9. t. m. ob 8. zvečer pri Zupančiću na Ahačevi cesti. Poročajo poslanci.

= Ustanovitev Kočevske kmetiske stranke. V Kočevju so ustanovili kočevske kmetiske stranke, katere organizacija naj bi obsegala Nemce in Slovence. V programu se zahteva gospodarsko okrepitev kmetkega stanu in pravčno postopanje z vsemi državljanji brez razlike narodnosti, predvsem pa zaščito politične narodne in gospodarske slabše državljanov pred nasiljem močnejših. Za predsednika kočevske kmetiske stranke je bil izvoljen Julij Wenušek, v odbor pa 10 mož ob teh narodnostih po klijučni predstavnosti v kočevskem okraju. Rado vedeni smo, kateri Slovenci so vstopili v odbor kočevske kmetiske stranke, zdi pa nam je čudno, da nemški listi imenih »Slovenec« ne pričebujejo.

Tako je torej »jasno dokazano«, da izhaja splošna stavka v zasedenem ozemlju iz Jugoslavije, in prav nič bi bilo čudno, če bi se končno fašistovski teror obrnil, ne proti socialistom, na katere v masah se ne upajo, pač zoper proti nam Jugoslovani, ki smo popolnoma prepričeni sami sebi, raztreseni in razbiti na vse vetrove, brez pravoga vodstva in brez pravega medsebojnega stika, izročeni na milost in

inemlosti fašistovskemu živjanju. Še danes v Trstu nimamo močne roke, ki bi nas držala skupaj in pravzaprav tudi nimamo nikogar, ki bi se mogli zbrati okoli njega z resničnim zaupanjem. Zalostno je to, ali le preveč resnično!

Iz naše kraljevine.

— Iztočno - pravoslavna fakulteta se otvorila na vsečilišču v Zagrebu.

Zbor jugoslovenskih dobrovoljcev.

Društvo slovenskih dobrovoljcev za Slovenijo je včeraj proslavilo štiriletnico prve bitke v Dobrudži in s to proslavo prvič stolpil pred slovensko javnost. — Ob pol 10. je bila v garnizijski bolnični spominska služba božja za v boju za našo osvoboditev in za naše ujetinjenje padlih dobrovoljcev, kojo je daroval mons. superior Kokoli. — Ob 11. je podpredsednik prof. Vagaja otvoril v veliki dvorani hotela »Union« manifestacijsko zborovanje. V svojem otvoritvenem govoru je pozdravil vse navzoče, v prvi vrsti oslepega dobrovoljca kapetana Luju Lovriča (tov dobrovoljci ga z burnim ploskanjem aklamirajo), ministra na razpoloženju dr. Kramerja, zastopnika dravške divizije, čeho - slovaške konzula dr. Beneša, zastopnika čeho - slovaške vojske, poverjenika dr. Žerjava, zastopnika primorskih Slovencev, konzularnega atašega Žukovskega, navzoče poslanice demokratske stranke, zastopnika poverjenja za tek in bogičaste in zasocijalno skrb, zastopnika g. župana mag. svetnika dr. Zarnika ter zastopnika drugih korporacij. Spominja se vseh onih junakov, ki so za našo svobodo žrtvovali svoje življenje. (Zborovalci ustanejo, s sedežev.) S topilimi besedami pozdravi naše brate Čeho-Slovake in Ruse. Tudi neodrešenim dravštom onkraj demarkacijske črte v Trstu, Gorici, Istri, Reki in Dalmaciji je veljal pozdrav podpredsednika onih nenehčnih junakov, ki vedo, da njihova naloga še ni dovršena, da jih čaka še rešitev danes najbolj teptanega dela našega naroda. — Zborovanje si je nato z vzklikom izvolilo nastopno predstavstvo: Predsednik: Delegat Hrvatskega saveza dobrovoljcev dr. Lipovčak, podpredsednik dr. Pivko, zapisnikarja gg. Grgetić in Kump Brzozjanja ali pismeno so pozdravili zborovanje: v imenu čeho - slovaških dobrovoljcev gen. Husak, dobrovoljski društvi iz Sarajeva in Novega Sada, sekacija ljubljanskih arhitektov in inženirjev, Orlovska zveza Ljubljana, gosp. Bogumil Vošnjak, Samostojna kmettska stranka, dobrovoljec dr. Štefančič ter drugi. Z velikim navdušenjem je zborovanje sklenilo, odpolati pozdravni brzozjavki Nj. Velicanstvu kralju Petru ter regentu Aleksandru. Nadalje so se odposlate brzozavke čeho - slovaškim legijonarjem, vsem dobrovoljskim društvom, zastopniku primorskih Slovencev dr. Gregorinu ter plebiscitni komisiji v Celovcu. V brzozavki plebiscitni komisiji konstatirajo dobrovoljci z obžalovanjem, da nekdiani naši zavezniki ne podpirajo več naših teženj v isti meri, kakor zahteva na v skupnih bojih preljeti. — Nato povzame besedo slep dobrovoljec kapetan Lovrič, ki izvaja med drugim: Prepoval sem skoro vso našo ljubljeno domovino in moram vas zagotoviti ne samo ljubezni vsega našega naroda do dosežene svobode, ampak tudi pripravljenosti, da osvobiš podijarmljene brate. In v tej borbi bodo zopet dobrovoljci prvi, ki bodo na prvi poziv prijeli za orožje, da dosežemo naša ideale edinstvene države, edinstvenega naroda od Soče do Vardaria, od Splita pa do Subotice.

Poverjenik dr. Žerjav je v svojem in v imenu Demokratske stranke pozdravil dobrovoljce, ki so izbrali maledž in majniški deklaraciji. Nato sta pozdravila zborovanje zastopnik Primorcev dr. Krmptovič ter konzularni ataša Žukovski, čigar pozdrav je izvenel v navdušenju živilicnih našemu kralju Petru. — Po referativu dobrovoljca Jelenca o »zgodovini dobrovoljcev ter dobrovoljca Fedora Šajmerja o »delovanju društva dobrovoljcev, se je soglasno sprejela po gosp. Šajmerju predlagana nastopna resolucija:

Jugoslovenski dobrovoljci, zbrani na manifestacijskem zborovanju v Ljubljani v veliki dvorani hotela »Union« dne 8. septembra, so sklenili nastopno resouclijo:

1.

Z ozirom na predstojče volitve v konstituanto zahtevajo dobrovoljci, da se da na vsak način tudi dobrovoljcem možnost, da bodo zastopani v ustavotvorni skupščini, ker so tudi oni poklicani, da urede, oziroma da urejajo bodočnost naše države, ki je sad nihovega požrtvovanja in to bodisi na ta način, da nam dajo posamezne z nami simpatizirajoče stranke na razpolago poedinca mesta ali pa na ta način, kakor v Čeho - Slovaški.

2.

Protestiramo proti vsaki nakani, vpeti naši državo na ta ali oni način v neprijateljske odnose s tisto Rusijo, ki nam je bila in je edina prijateljica, nasprotno zahtevamo, da se takoj sklene zveza z Rusijo ne glede na njem notranji položaji in da se utrdi zveza s Čeho - Slovaško, ker edino takzvezna nam zajamči mirno in veliko bodočnost.

Nato je predsednik zaključil zborovanje s pozivom na zbrane dobrovoljce in drugo občinstvo, naj se vedno spomnja ene nalage, ki se izraža v krajkih besedah: Trst, Gorica, Istra, Dalmacija! To mora biti naše geslo, od katerega ne smemo odnehati, ker je to bistveni del idealov dobrovoljcev.

Včeraj popoldne se je vrnil občni zbor društva slovenskih dobrovoljcev, ki ga je otvoril predsednik prof. Vagaja. Po podanih poročilih o društvenem delovanju v preteklem letu so se vršile volitve v odboru. Za predsednika je bil izvoljen prof. Ljudevit Vagaja, za podpredsednika pa Fodor Šajmer. Za odbornike

Štrfer, Gorečan, Prinčič, Velkavrh in Zeleznik; za njih namestnike pa Erjavec, Jelenc, Šilbar, Turk in Zorc. Za rezivorja sta bila izbrana Mikuž in Tominc. Koncem zborovanja sta bili sprejeti dve resoluciji.

Narodno gospodarstvo.

O naših monopolih.

Gledate monopolov na naši državi je, kakor je razvidno iz ekspoze finančnega ministra predvidena uvedba vseh monopolnih predmetov, ki so v veljavi v Srbiji, izvzemši alkoholni, za vso državo. Nameravana je dalje enotnost službe in osobja v celi kraljevinu. Upravi državnih monopolov je dana pravica, da sme tudi zasebne tovarne za žigice, petrolej in cigaretne papir dejati pod svojo kontrolo s plačanjem monopolne takse. Skrbelo se bo za čim izdatnejšo produkcijo monopolnih predmetov. Zlasti glede duhanu se računa v večjo produkcijo ter se misli tudi na eksport. Glede alkohola se računa na 10 do 15krat večje dohodke, ker je monopolna taksa leta 1919. že povišana od 117 na blizu 1000 dinarjev od hlinjine in bo izdelano leto vsled bogatega predelka sliš mnogo več špirita. Finančni minister ima pooblastilo, da sme v celi kraljevini uvesti vse monopolske zakone, ki veljajo v Srbiji - izvzemši alkoholni. So to zakon o monopolu duhanu iz leta 1890. s popolnim zakonom iz leta 1900, 1902, 1904, dalje zakon o monopolu soli iz leta 1890, 1899, 1900, 1902 in 1904, zakon o uvedbi novih monopolov na žigice, petrolej in cigaretne papir iz leta 1903, 1898, 1902 in 1904. Izvršitev teh poslov se poveri Upravi državnih monopolov. Na predlog finančnega ministra se bo potom ukaza imenovalo še 6 članov Upravnega odbora monopolne uprave. Njihov delokrog je očrtan v členu 6. uredbi o samostalni monopolski uprave.

V prvih resolucijih se zahteva, naj se naša delegacija v plebiscitni komisiji na Koroskem z vso energijo zavzema za naše narodne interese, v drugi resoluciji pa se poziva vlada, naj v vsem sredstvi posreže rešitev agrarnega vprašanja.

— Seja za sprejem koroških otrok se vrši v petek ob šestih zvečer v mestni dvorani. Vabimo vsa šolska vodstva, da se seje gotovo udeležete. Pridite! Gdor.

— Davek na električno razsvetljavo, ki se nam obeta, bo prav občuten. Na žarnico do 32 normalnih sveč bo plačati 20 K, preko 32 sveč pa za vsako normalno svečo 1 krono 20 vinarjev, na plamenke svetilke (žarulje) pa 80 K mesečno. Davek je za Slovenijo velikega praktičnega pomena, ker je pri nas električna luč že zelo v rabi. Težave zaradi petroleja so na naše napredno prebivalstvo vzpodbudile hvalevredno, da snuje nove električne naprave. Nameravan davek je odločno pretrdo breme in pomenja naravnost zabranitev začeljenega napredka. Pripomniti je, da v krajih, kjer je proizvodnja električnega toka za razsvetljevanje mesta v rokah občine, plača občina polovico više navedenih zneskov, ali le tedaj, če žarunce, plam, svet. (obločen.) in sestavne dele nabavlja obč. neposredno iz inozemstva, zgoli za potrebe mestne razsvetljave. Plačilu trošarine na električno luč niso podvržene one žarnice in svetilke, ki so že v električnih instalacijah nameščene in kot take v porabi.

— Davek na premog in koks. Po finančnem zakonu je finančni minister pooblaščen, da sme uvesti davek na domač in na importirani premog in sicer v izmeri 10 odst. njegove vrednosti. Isti davek more uvesti na importirani koks, doma izdelan koks ostane davka prost. Pri nas je premog zadnji čas itak nadmerno podražen. Prebivalstvo in obrnost omagujeta pod cenami, ki jih je dovolila prejšnja vlada v Sloveniji, sedaj nam manjka ravno še 10 odst. davek na premog. Cena premogu je sedaj v Trbovljah okroglo 530 K za 1000 kg, davek bi torej podražil premog zopet za 53 K pri 1000 kg. V Nemčiji imajo sicer tudi davek na premog, ali tam je cena za domač in sicer boljši premog, kakor smo že poročali, znatno nižja.

— Iz Slovenjega grada nam pišejo: V nedeljo dne 5. septembra popoldne so posetili člani entente razmejitevne komisije Slovenij graderc, prišedši z avtomobilom iz Maribora preko Celja. Po sprejemu v okrajnem glavarstvu se se gospodje napotili v hotel Gott, kjer so bili gostoljubno sprejeti in kjer so jim bili predstavljeni navzoči gospodje in dame iz Slovenjega grada. Tu se je vršila v veliki dvorani ravno predstavitev šolske mladine, gledališča predstava s petjem, predavanjem, spremljevanjem slovenjegrškega salonskega orkestra in srečelova. Prireditve so si člani entente komisije ogledali ter se ponovno počivalno izrazili o lepem nastopu naše mladine ter o vzornem poteku veselice same. Pred odhodom je pozdravila Lidvina Ajlečeva predsednika entente komisije angleškega polkovnika Cravena imenom šolske mladine ter mu podarila krasen šopek, nakar so se vrnili člani komisije čez Dravograd v Maribor.

— Višek oduševlja. Prejeli smo: Slučaj je nanesel, da sem se na svojem potovanju moral oglašati tudi v Brežiču. Cakajoč s svojim prijateljem, ko se je vozil na orožno vajo v Macedonijo, na brzovlak, jo krenea v gostilno k Petrišču, kjer je kratkotrvala natakarica postregla s črnim vinom. Pridružil se je nama med tem še tretji. Vzlič temu pa nismo mogli izprazniti naročene merice, ker je bilo vino silno toplo in ogabno, a vzela je natakarica za liter piši in reci 40 K. Pri današnjih razmerah, ko cene vina povsod padajo ter se dobi izvrstni letošnji mož za 8 do 10 K, je to pač malo prehudo. Politična oblast bi naredila neizrečeno dobro delo, ako bi takim navajalcem cen pošteno stopila na prste.

— Srečen lov na ponarejeni 80-kronski bankovec. Iz Maribora nam poročajo: Na dan, ko so oblasti v pomirjenje občinstva po listih razglasile, da stvar ni tako nevarna in da je strah pred večjo množino ponarejenih 80-kronskih bankovcev pretiran, se je zgodilo sledete: Na glavno pošto v Mariboru pride nek človek iz Grada in izroči zavoj 100 bankovcev po 80 K ter 8000 K. Ko uradnik bankovce pregleda, ugroti, da so vse — falzifikati. Moža so takoj prijeli, izgovorja se, da jih je dobil od nekega Juda v Gradcu.

— Pogreb ge. Ivana Sunančeve se je vršil včeraj popoldne ob izredno veliki vdeležbi narodnega ženstva ter gospodov vseh društev. Zlasti mnogoštevilno so bile zastane predstavnice družbe sv. Cirila in Metoda, vsem na čelu glavnim odborom. Povskrnu državu Ljubljani. Zvon je zapestili dve železnični. Blaga pokrovitve je bila med najmlajšimi ženami, ki je z največjo požrtvovanostjo delovala v vseh deželah.

vsem pa v »Družbi sv. Cirila in Metoda«. Kako priljubljena in spoštovana je bila ranjka gospa, je pokazal pogreb, sprevod, kakršnih je redke videti. Pokojnica je podlegla grizi in srčni oslabelosti. Najlepši ih spominil — Učiteljem in učiteljicam! Za emorazrednico v Novem Kotu pri Prezidiju se nujno potrebuje začasna učna oseba. Zglasiti se je pri okrajnem šolskem svetu v Kočevju.

Požar v Trbovljah.

V pondeljek je začelo goreti v Trbovljah v strojih električne žage in se je leta 1919 tako hitro razširil, da so bila v treh notrnikov vse okoli stojeca skladišča lesa in desk v plamenu. V bližini stojecih 10 velikih rudarskih hiš je bilo v načelji nevarnosti, katt iz prve, najbliže gorenji žagi in skladišča stojecih strel rudarskih hiš se je začelo sumljivo kaditi, sipe na oknih so pokale, opeka se je vsled vročine razširavala in vsak hlap so rudniški stanovnici prizkovali še večje katastrofe. Ljudje so nosili pohištvo pod milo nebo, otroci so lokalni in vsak je hotel rešiti, kar mu je bilo najdražje. Rudniško gasilstvo, ki je bilo dosedalo samo na pogorišče, je odpovedalo, ker je brizgalna preslabina in nisljivi način na pogorišču, kjer je proizvodnja električnega toka za razsvetljevanje mesta v rokah občine, plača občina polovico više navedenih zneskov, ali le tedaj, če žarunce, plam, svet. (obločen.) in sestavne dele nabavlja obč. neposredno iz inozemstva, zgoli za potrebe mestne razsvetljave. Plačilu trošarine na električno luč niso podvržene one žarnice in svetilke, ki so že v električnih instalacijah nameščene in kot take v porabi.

Zdraustvo.

— Posiv zdravnikom. Zdravstveni odsek za Slovenijo in Istru razpisuje štiri ustanove za zdravnike, kateri se hočejo izobraziti v socialni higienci, bakteriologiji, epidemiologiji in röntgenologiji. Interesenti se opozarjajo na razpis v »Uradnem Listu«.

— Ob koncu sezije v Rogoški Slavini. Vsa letovišča in zdravilišča Slovenije so bila letos polna hrvatskih in srbskih gostov, ki so prihajali k nam spoznavat in dirvit se naši priročni krasotasi ter uživati slovensko, hrabsko gospodljubnost. Bilo je s strani gostov mnogo hvale, še več pa graje. Treba je torej, da si napake, ki so letos vzbujale nevoljo, dobiti v celoti lepo priznati. V načelji se imajo svojo živino začetkom sezije, ne pa da se pošteje vpraviločim gospodom prospekti s cenami, ki se v teku sezije povisajo za okroglo 50%, ker je, veselj posek tako domnevna zdravilišča predobro obiskano. Veliko razburjenja je bilo vsled netrovskemu urejenega plačevanja zdraviliške takse. Če pride gospod semkaj in ostane čez pet dni, in naj bo to le en ali dva dni več, mora plačati takso 300 kron za vse mesec. Da se je vsled tega mnogo gostov, ki so nameščali ostati tu le 10 ali 14 dni, že peti dan odpeljalo, je umljivo, ker vsakodobno nima v izobilju »penze« in pa časa. In če si en ali dva dneva čez mesec dni tukaj, ne pomaga ti nič, plačati moraš nadaljnji 300 kron kljub izjavi, da odpoteče čez dva dni! To gotovo ni trgovsko! Zakaj se v takih slučajih ne odmeri dnevna taksa? Mnogo pritožb se je čulo tudi o neujedlnih sprejemajnem zahtev, oziroma pritožb s strani zdrav. uprave. Temu bo treba korenito odpomoči in se naučiti uljudnost. Dokler pa je del najemnikov zdravilišča tujega pokojenja ali mlajšenja, je nemogoče izvajati načelo: gost naj zna, da je v Sloveniji! Za to je na mestu splošna zahteva, da odda vlada te prostore z možnim Slovencem. Z vso odločnostjo moramo protestirati proti menjenju vlade, ki je res nadaljnje značilo, da nimamo Slovence strokovnjaka, ki bi n. pr. prevzel restavracijo. Kolikor res zmožnih Slovencev je danes brez notranjih lokalov, tu pa se dijoh Nemci, ki skrajno kvarno vplivajo na parodijni znčaj vsega zdravilišča, oziroma okraja. Med tremi tukajšnjimi brvji je eden Urvat oha druža Nemeča. Takša zapostavljanja lastnih ljudi smo tisti včasih pod avstrijsko vlado, a danes ni nič bolj! Zato, ven-

vi. Uprava državnih monopolov bo vse posebno knjigovodstvo o dohodkih in stroških monopolov za Srbijo v obsegu leta 1914. Ti dohodki se bodo porabljali po zakonu o konverziji državnih dolgov. Vse ostale dohodke monopolov prejme finančni minister.

Uprava državnih monopolov ima pravico, da privatne tovarne vžigalic, petroleja in cigaretnega papirja stavja ob svojo kontrolo s plačanjem monopolne takse v zmislu zakona. Monopolska urava ima pravico, da odkupi vse proizvode fabrik s plačanjem enenakih ceni izdelovanja (»kostenja«), ki se dožene po fabriških kijih in katera se povija z dodatkom 10% celokupnega, v podjetju vloženega kapitala. Odločitev o tem pa gre vedno finančnu ministru.

Uprava državnih monopolov ima pravico dajati dozvole za izvoz izdelanih proizvodov.

Vse monopolsko osobje v novih pokrajinah je postavljeno na razpolago uprave drž

so bile velike kalamite te z ogljikovo kislino, letos isto. Te kopelji se inserirajo, so z debelimi črkami naznačene v prospektih in ko se gost pripelje iz daljnjih krajev semka, same radi teh kopelji jih >nemac. Da vzbuja taka površnost upravičeno ogorčenje pri goštih, je umevno. Naša zdavilšče je eno najmodernejših in najlepših v vsi Jugoslaviji, ima res lep renom in je treba le male dobre volje in pridnega dela, da ne le obdržimo, marveč še povečamo ta sloves!

Kultura.

Slovensko narodno gledališče v Mariboru otvorilo svojo drugo redno slovensko sezono v soboto 18. t. m. s Čankarjevimi »Hlapci«. Sezona bo trajala do konca junija. Gojila se bo drama in opereta ter se vzprizorja po možnosti tudi kakšna lažja opera. Igrali bodo po petkrat na teden, na vse praznike ter ob nedeljah popoldne. Nadejati se je obile udeležbe in vztrajnejša posecanja predstav po mariborski in okoliški publiki. Abonma A in B bo obsegal po 40 predstav. Hkrati bo mariborski ansambl prial gestovanja v celjskem gledališču. Uprava si je torej naložila ogromno naloga ter je upati, da jo posmnoženo osobje tudi točno izvrši. Pevski zbor šteje 16. orkester 24 oseb. Ravnatelj je H. Nučič, dramaturg M. Skrbinek, kapelnik M. Schönherr, režiserji pa J. Povhe, V. Bratina in R. Zelezniček.

Z gledališča v Splitu. Za upravnika v VII. čin razredu na gledališču v Splitu je bil imenovan književnik dr. Nikola Bartulović.

Vežbenica hrvatsko-srbskega jezika za Slovence (sestavil prof. Ilešić) je v rokopisu kontančna in pojde v tisk. Knjiga, namenjena srednjim šolam in privatem pouku, obsega obširne gramatične vaje, vzorce nazorjev in nauka, uvod v čitanje cirilice (tudi rokopisov) in cirilске tekste.

Sokolstvo.

Sokolsko društvo v Medvodah obhaja 12. tm. »Proslavo obletnice svoje ustanovitve«. V zelo revnih in težavnih razmerah smo lani ustanovili Sokola, ki se je počasi razvijal, letos pa slavimo zmago nad nasprotniki, kajti naše neumorno delo je rodilo moč, disciplino in pravo razumevanje pomena sokolske misli. — Zvezze z vklaki so ugodne; prihod dopoldne z Gorenjske in opoldne iz Ljubljane, odhod ob pol 8. na Gorenjsko in ob pol 9. in 11. v Ljubljano. Vožnja polovčna; izkaznice za to je dobiti v pisarni Sokolskega Saveza. V nedeljo torej vsi v Medvode! — O d b o r.

Sokol Hrastnik. V nedeljo 12. septembra se vrši v Hrastniku okrožni zlet gornje posavskega sokolskega okrožja, združen z veliko ljudsko veselico. Vabimo vsa v poštov prihajajoča sosedna bratska društva in prijatelje Sokolstva, da pohitite dan v Hrastnik ter nas s polnoštevilno udeležbo podpro v našem delovanju. Podrobnosti še sledijo. — Zdravo! — O d b o r.

Trst, 8. septembra. V tukajšnjih krogih se govori, da se v kratkem sestaneta italijanski minister zunanjih del grof Storza in jugoslovenski zunanji minister dr. Ante Trumbić v svetu končnega sporazuma v jadranskem vprašanju v Ljubljani ali pa v Opatiji.

KONEC STAVKE V JULIJSKI BEČNIJL.

Trst, 8. septembra. »Il Lavoratore« priobčuje ta-le komunike stavkujočega vodstva: Štrajkovno vodstvo, ki je ugotovilo, kako je občudovanja vredna preizkušnja solidarnosti in discipline vsega proletariata v julijski Benečiji dokazala absolutno voljo prebivalstva, da napravi konec neznosni situaciji, ki jo je provzročil in gojil izredni režim, ki je sedaj v veljavi; glede na to, da je veljavnost gibanja tega močnega proletariata napotila ministra, da je preciziral glificelno poslancema Lazzariju in Margariju predloge vlade; glede na izjave generalnega civilnega komisarja komendatorja Mosonija, ki jih je dal delegatom italijanskega vodstva in delegatom Alesandriju za generalno delavsko zvezo in Repozitiju za vodstvo socialistične stranke, izjave, ki soglašajo z onimi imenovanega mins.; glede na to, da so odredbe vlade, katerih takoščev izvršitev je zagotovljena, take, da morejo zadovoljiti maso (splošna amnestija, odprava razglasov in vojne sodnije); in upoštevajoč pred vsem, da so ob jamstvu takoščev po polne izvršitve naznjenih odredeb zastopniki generalne delavske zveze, socialistične stranke in centralnega odbora železničarskega sindikata izjavili, da bodo oni zastopali pravdo proletariata v Julijski Benečiji in ker se za njeno izvršitev zavzemojo, truditi se z vsemi silami narodnih organizmov, pozdravljati in zahvaljuje toplo vse delavce, ki so se udeležili velikanskega Štraška, ne oziraje se na nasprotniške brutalne provokacije, ter so si hoteli znova zagotoviti režim svobode in pravčnosti, in odloča, da se delo zopet prične z današnjim dnem. 8. t. m., ter vabi delavsko maso, da ostane čuječa in disciplinirana, pripravljena, zopet nastopiti skupno z vsem proletariatom v kraljevstvu, ako bi se pokazale neopravljene zakasnitve in izvršiti zahtevanih odredreb.

Štrajkovni odbor.

Trst, 8. septembra. Delo se je povsodi pričelo. Danes so izšli že vsi listi. Nacionalisti povdorajo, da je stavka končala s porazom in fiskom socialistov, socialisti pa zatrjujejo, da so zmagali na vsi črti. Na kateri

1000 K pa voz gg. Alojzija in Marko Slaviča iz Ključarovcev in Banovcev. — Ljubljanske dirke se je udeležilo 6 tekmecev. Prvo častno darilo mesta Ljubljane in 2000 K je odnesel g. Skrjanc z »Maksom« na daljavo 1600 m v 3 min. 21 sek., drugo darilo 1000 K g. Codella s »Cesarjem« v 3 min. 22 sek., tretje 800 K pa g. Fran Sturm s kobilom »Minka« v 3 min. 45 sek. — Pri ocenjevanju vpreženih dirkaških voz je dobil prvo častno darilo g. Golunder, drugo g. Filipič, tretje pa g. Marko Slavič. Pri ocenjevanju enovpreženih kočij je dobil prvo častno darilo g. Dr. Derč, drugo pa g. Fr. Krapčič. Pri ocenjevanju dvovpreženih kočij je prejel prvo častno darilo g. J. Turk, istotko je prejel prvo častno darilo g. Fr. Krapčič pri ocenjevanju dvovpreženih kočij s kočijazem v predpisanih livrejih. — Na nedeljski, kakor tudi včerajšnji dirki je bilo zbranega mnogo res lepega konjškega materiala iz vse Slovenije, zlasti pa iz Štajerske. Doseženi uspehi pri posameznih dirkah so povsem zadovoljivi. Dirlinski klub je s prireditvijo dirk pričel nuditi občinstvu novo zabavo, obenem pa služijo te dirke tudi za vzpodbudo našim konjerecem.

Spominjajte se Družbe sv. Cirila in Metoda.

Telefonska in brzojavna poročila. POGAJANJA MED JUGOSLAVIJO IN ITALIJO.

d Beograd, 8. septembra. V parlamentarnih krogih se trdi, da je italijanski minister za zunanje stvari grof Storza ponudil našemu ministru za zunanje stvari dr. Trumbiču direktiva pogajanja za rešitev jadranskega vprašanja. Ta pogajanja se bodo vršila na našem ali italijanskem ozemlju blizu meje in se bodo začela med 15. do 20. t. m., torej po sestanku francoskega in italijanskega ministrskega predsednika v Aix les Bains, toda pred sestankom italijanskega senata. Tudi se trdi, da se bo radi teh predhodnih razgovorov radi direktivnih pogajanj vrnil dr. Trumbič v Beograd še 11. t. m.

GROF SFORZA IN DR. TRUMBICH SE SESTANETA BAJE V LJUBLJANI?

Trst, 8. septembra. V tukajšnjih krogih se govori, da se v kratkem sestaneta italijanski minister zunanjih del grof Storza in jugoslovenski zunanji minister dr. Ante Trumbić v svetu končnega sporazuma v jadranskem vprašanju v Ljubljani ali pa v Opatiji.

KONEC STAVKE V JULIJSKI BEČNIJL.

Trst, 8. septembra. »Il Lavoratore« priobčuje ta-le komunike stavkujočega vodstva: Štrajkovno vodstvo, ki je ugotovilo, kako je občudovanja vredna preizkušnja solidarnosti in discipline vsega proletariata v julijski Benečiji dokazala absolutno voljo prebivalstva, da napravi konec neznosni situaciji, ki jo je provzročil in gojil izredni režim, ki je sedaj v veljavi; glede na to, da je veljavnost gibanja tega močnega proletariata napotila ministra, da je preciziral glificelno poslancema Lazzariju in Margariju predloge vlade; glede na izjave generalnega civilnega komisarja komendatorja Mosonija, ki jih je dal delegatom italijanskega vodstva in delegatom Alesandriju za generalno delavsko zvezo in Repozitiju za vodstvo socialistične stranke, izjave, ki soglašajo z onimi imenovanega mins.; glede na to, da so odredbe vlade, katerih takoščev izvršitev je zagotovljena, take, da morejo zadovoljiti maso (splošna amnestija, odprava razglasov in vojne sodnije); in upoštevajoč pred vsem, da so ob jamstvu takoščev po polne izvršitve naznjenih odredeb zastopniki generalne delavske zveze, socialistične stranke in centralnega odbora železničarskega sindikata izjavili, da bodo oni zastopali pravdo proletariata v Julijski Benečiji in ker se za njeno izvršitev zavzemojo, truditi se z vsemi silami narodnih organizmov, pozdravljati in zahvaljuje toplo vse delavce, ki so se udeležili velikanskega Štraška, ne oziraje se na nasprotniške brutalne provokacije, ter so si hoteli znova zagotoviti režim svobode in pravčnosti, in odloča, da se delo zopet prične z današnjim dnem. 8. t. m., ter vabi delavsko maso, da ostane čuječa in disciplinirana, pripravljena, zopet nastopiti skupno z vsem proletariatom v kraljevstvu, ako bi se pokazale neopravljene zakasnitve in izvršiti zahtevanih odredreb.

Strajkovni odbor.

Trst, 8. septembra. Delo se je povsodi pričelo. Danes so izšli že vsi listi. Nacionalisti povdorajo, da je stavka končala s porazom in fiskom socialistov, socialisti pa zatrjujejo, da so zmagali na vsi črti. Na kateri

Društvena vesti in prireditve.

Narodna Citalnica v Spodnji Šiški prične v soboto 11. t. m. zoper poslovati. Odprta bo vsako sredo in soboto od 7. do pol 9. zvečer. — O d b o r.

Ljubljanska JDS organizacijo priredila v nedeljo, dne 12. septembra 1920 popoldne ob 3. uri na Koslerjevem vrhu veliko vrtno veselico s sodelovanjem Dravske divizijske godbe pod osebnim vodstvom g. dr. Cerina. Na sporedu so nadalje še druge zabavne točke. Udeležite se veselice polnoštevljivo.

»Slovenska dijaška zadruga v Pragi« sporoča: Na anketi deželne vladne v podpornih fondov se je odločilo, da se onim dijakom, katerim je študij v domovini omogočen, zlasti pa začetnikom, ne bo delilo podpor za inozemstvo. Vsled tega tudi »Slovenska dijaška zadruga v Pragi« ne bo mogla nadalje podpirati.

I. obrtniški semenj. Pokrajinska zveza obrtnih zadrug za Slovenijo je priredila v sredo 8. tm. pod imenom »I. obrtniški semenj« v Narodnem domu dobro uspelo zabavo z godbo, srečovanjem itd. Prireditve je bila izvrstno aranžirana, prostor okusno dekoriran, za pošteno zabavo vse izborno prekrbljeno. Udeležba se bila izredno velika, posestili so jo korporativno tudi jugoslov. dobrovoljci, dokaz, da uživajo obrtniki splošne simpatije.

I. obrtniški semenj. Pokrajinska zveza obrtnih zadrug za Slovenijo je priredila v sredo 8. tm. pod imenom »I. obrtniški semenj« v Narodnem domu dobro uspelo zabavo z godbo, srečovanjem itd. Prireditve je bila izvrstno aranžirana, prostor okusno dekoriran, za pošteno zabavo vse izborno prekrbljeno. Udeležba se bila izredno velika, posestili so jo korporativno tudi jugoslov. dobrovoljci, dokaz, da uživajo obrtniki splošne simpatije.

SILEN POTRES V ITALIJL.

Firenze, 7. septembra. Danes je bil v Toskani pa tudi po drugih krajih srednje Italije silen potres, ki je porušil cele vasi, ubil mnogo ljudi in napravil ogromno škodo. Sloveč marmorske lame in Carrari so razbiti in uničeni. Ljudstvo beži od tam na vse strani, ker je potres strašno razdejal ves kraj. Iz Pise, iz Livorna in drugih krajev prihajajo poročila o groznom učinku potresa. Vas Aulla je vsa porušena. Veliki kraj v Veronili so same razvaline. Središče potresa je bilo v Masi. Vlada je poslala v razne najhujši prizadete kraje takoj potreben pomoč.

— d Pariz, 8. septembra. Wolff.

Kakor poroča »Matine«, je po potresu v Gorenji Italiji Vivizano, ki šteje 17.000 prebivalcev, popolno porušeno. Ker so brzojavne zvezze pretrgane, ni o usodi prebivalstva nobenih novih poročil.

VOLITEV V KONSTITUANTO.

d Beograd, 8. septembra. Včeraj je bil v »Službenih Novinah« objavljen ukaz, s katerim se volitve za konstituanto razpisujejo na 28. novembra. Sestanek ustavodajne skupščine pa je določen na 12. decembra. Predsednik parlamenta bo najdalje do 15. t. m. sklical državni odbor, ki bo določil, koliko poslanec bo volil vsakokrat na podlagi skupnega števila prebivalstva. Volilni pravico za konstituanto ima vsak moški, ki bo do začetka sestavljanja volilnih listin končal 21. leta in ki je v tem času bil državljan kraljevine SHS. Do 23. t. m. morajo občne sestavili abecedne volilne listine, in sicer za vsak glasovalni kraj posebej. Te listine se morajo odpeljati v odobrenje pristojnim sodiščem prve stopnje 21 dan od dne ukaza o volilih za ustavodajno skupščino.

PREDSEDNIK NAŠE PLFBISCITNE KOMISIJE.

d Beograd, 8. septembra. Včeraj je bil v »Službenih Novinah« objavljen ukaz, s katerim se volitve za konstituanto razpisujejo na 28. novembra. Sestanek ustavodajne skupščine pa je določen na 12. decembra. Predsednik parlamenta bo najdalje do 15. t. m. sklical državni odbor, ki bo določil, koliko poslanec bo volil vsakokrat na podlagi skupnega števila prebivalstva. Volilni pravico za konstituanto ima vsak moški, ki bo do začetka sestavljanja volilnih listin končal 21. leta in ki je v tem času bil državljan kraljevine SHS. Do 23. t. m. morajo občne sestavili abecedne volilne listine, in sicer za vsak glasovalni kraj posebej. Te listine se morajo odpeljati v odobrenje pristojnim sodiščem prve stopnje 21 dan od dne ukaza o volilih za ustavodajno skupščino.

NAŠE OPERACIJE V ALBANIJI.

Trst, 8. septembra. »Piccolo« poroča iz Drača: Kakor se zdi, načrta, ki soglašajo z onimi imenovanega mins.; glede na to, da so odredbe vlade, katerih takoščev izvršitev je zagotovljena, take, da morejo zadovoljiti maso (splošna amnestija, odprava razglasov in vojne sodnije); in upoštevajoč pred vsem, da so ob jamstvu takoščev po polne izvršitve naznjenih odredeb zastopniki generalne delavske zveze, socialistične stranke in centralnega odbora železničarskega sindikata izjavili, da bodo oni zastopali pravdo proletariata v Julijski Benečiji in ker se za njeno izvršitev zavzemojo, truditi se z vsemi silami narodnih organizmov, pozdravljati in zahvaljuje toplo vse delavce, ki so se udeležili velikanskega Štraška, ne oziraje se na nasprotniške brutalne provokacije, ter so si hoteli znova zagotoviti režim svobode in pravčnosti, in odloča, da se delo zopet prične z današnjim dnem. 8. t. m., ter vabi delavsko maso, da ostane čuječa in disciplinirana, pripravljena, zopet nastopiti skupno z vsem proletariatom v kraljevstvu, ako bi se pokazale neopravljene zakasnitve in izvršiti zahtevanih odredreb.

PODNEVNI V AVSTRIJL.

d Linz, 7. sept. V ozemlju, po katerem tečejo stranske reke Donave, je te dni vsled trajajočega dežja nastopila velika povodenje. Posebno ob Anži in Travni je povodenje naredila veliko škodo. Vsi nižje ležeči kraji ob rekah so pod vodo, mostovi so razrušeni in tudi železniški in postopek pričeli. Zavarovali so zavaruje avtoritet države, da se dole na mesto že močne orožniške in vojaške edinice.

VENIZELOSOVA ZAHVALA.

d Beograd, 8. septembra. Grški poslanik na našem dvoru g. Mauridis je sporočil ministru predsedniku dr. Vesniču, da ima nalog izreči Venizelosovo zahvalo za izrazite simpatije, ki mu ih je ministrski predsednik dr. Vesnič poslal o priliku napada na njegovo osebo.

Društvena vesti in prireditve.

novi bolgarski poslanik, z dve ma tajnikoma. Včeraj so posetili ministrstvo za zunanje stvari. G. Teodorov je član bolgarskega parlamenta in intimen prijatelj bolgarskega ministrskega predsednika Stambulinskega. Evropska vojna ga je zatekla v Svici. Vstopil je v francosko tursko legijo in se boril kot dobrovoljec proti Nemcu.

KONFERENCA RAVNATELJEV TOB. TO

rom na obstoječa zakonodajstva. Priporočamo tudi, da je v teh izjemnih vojnih časih, v katerih se nahaja vsa Evroa, obdobje prebivalcev naše države med najmanjšimi. Pri nas namreč znaša davčna obremenitev vsakega prebivalca okoli 280 dinarjev, dočim znaša na Francoskem 1000 dinarjev, na Bolgarskem nad 700 dinarjev, na Romunskem in Čehoslovaškem pa nad 900 dinarjev.

— g Boj proti draginji. Načelniki oddelkov v ministrstvu za prehrano so imeli konferenco, na kateri so razpravljali o ukrepih, ki so potrebni za boj proti draginji. To se je razpravljalo v oddelku za prehrano; v oddelku za prehrano pa se je razpravljalo o izdelovanju načrta, po katerem naj bi se izvedli naslednji ukrepi: 1. Obvezno naznačevanje cen v izloženih oknih. 2. Trgovcem en gro se naroča, da stavijo v program nakupičeno blago. 3. Revizija po lokalnih odborih ter precenjevanje blaga. 4. Preprečenje prekupovanja na škodo konsumenta — d.

— Projekt železnice Murska Sobota-Ljutomer-Ormož. Dne 26. avgusta t. l. se je vršilo v prostorih »Jugoslovanskega inženirskega podjetja« v Mariboru zborovanje interesentov za zgradbo železnice Murska Sobota-Ljutomer-Ormož (prekmurska železnica), kateremu so prisostvovali razen zastopnika deželne vlade, g. okr. glavar dr. Lajnička tudi g. okr. glavar dr. Pirkmaier iz Ptuja, civilni komisar na Prekmurje g. dr. Lipovčak, g. major Jaroslav Kosér mestne komande mariborske kot zastopnik vojaške oblasti ter trije inženirji Švicarskega podjetja, katere namerava finančirati in izvršiti zgradbo te železnice. Gosp. dr.

Stiker, gerent mesta Brežice je kot podpredsednik pripravljalnega odbora otvoril zborovanje, nakar je g. Karel grof Chorinsky podal obširno sliko o obstoječem projektu te železnice, katera naj bi tvorila glavnem sklepov sestavljenske konference del svetovne tranzitne proge Gdansk-Bratislava-Rijeka, ter nas zajedno gospodarsko zbljala s Prekmurjem, ki je danes odrezano od vseh zvez sosednjo Slovencijo. Gosp. industrialec Viktor Kukovec iz Ljutomera je naglašal potrebo takojšnjega pridetka del z gospodarskih razlogov ter izjavil, da zahteva tudi vojaška oblast zgradbo te strategično važne železnice. Zastopniki Švicarskega konzorcija so opisali pot, ki bi bila najpripravnješa za udejstvovanje projekta, nakar se je sprejelo soglasno resolucijo g. dr. Stikera, po kateri se naj brez odloga vrši potrebne korake pri deželni vladi v Ljubljani, kakor tudi pri centralni vladi v Beogradu v svrhu dovoljenja koncesije za zgradbo in izdaje subvencije za prva dela. Dosedanjemu pripravljalnemu odboru se je poverilo tudi nadaljnje poslovanje v smislu sprejetje resolucije. Gosp. okr. glavar dr. Lajnička je v sklepnom govoru naglašal, da polaga deželna vlada temu projektu posebno vrednost in obljubil vsestransko in najizdatnejšo podporo. Upati je, da nam je zgradba te železnice zasigurana, ki ni samo važna za gospodarski prosvit Prekmurja, ampak tudi za ozemlje med Ljutomerom in Ormožem, ki ima izredna bogatstva na premogu in mineralijah.

— g Veletrgi v Pragi. V Pragi se vršo od 12. do 28. t. m. vzorkarski veletrgi, ki so velikega pomena tudi za

Jugoslavijo. Podrobna poročila o velenjih naznavajo, da bo udeležba ogromna, z vseh koncov čehoslovaške republike so došli priglasi, potem iz sosednih držav, tudi iz Jugoslavije je že precej velenj priglašen. Udeležence čakajo na kolodvorih spremljenci in tolmači, ki podajo vse potrebe informacije, določajo bivališče in vse drugo. Vzorci razstavljančnih velenj se odpravijo v železniških vozovih s postajo Praga-Bubna na razstavišče. Iz Jugoslavije se prirede posebni vlaki za udeleženike iz balkanskih dežel. Zastopniški uradni in korporacijski naj bi potrebo posebnih vlakov naznavali brzozavno, na kar bo železniško ministru takoj interveniral. Doslej se je priglasilo za razstavo že nad 2000 velenj raznih panog. Priglašenih udeležnikov je do danes 50.000. Protektorat nad velenjmi je prevzel ministriški predsednik František Tusař. Udeležniki iz inozemstva dobe posebne legitimacije za 50 odstotnih popust na železnicah.

— g Železnica Bratislava-Trst ali Reka. Že desetletja se je obravnavalo vprašanje železnice Bratislava-Prekmurje - Ptuj - Rogatec - Brežice - Novo mesto - Kočevje - Reka ali Trst in so bili ustanovljeni mnogočestveni krajevniki železniških odborov in je precejšen del prog tudi že trasiran. Dne 11. decembra 1919 se je ustanovil v Gornji Radgoni orednji železniški odbor, ki si je stavil za nalogo, da ustvari predpogoje, na podlagi katerih bi bilo mogoče prijeti z gradbo železnice. Ta odbor je stopil v stik s velenjem »Valliere in Simon« v Curihi, katere izvedeni naj bi podali svoje strokovno mnenje o

nameravani proggi, o načinu gradbe, o finančiraju itd. Konferenca s temi izvedenici in izvedenici še drugih velenj, katere so se udeležili vsi krajevniki odborov, se je vršila dne 25. avgusta t. l. v Mariboru. Na tej konferenci se je sestavil odbor, ki ima nalogo, da ukrepi vse potrebo za urešenje projekta. Predsednik odbora je dvorni svetnik Šuklja, namestnik odvetnik dr. Štiker v Brežicah. Prva naloga odbora je, da pripravlja s pomočjo vlade gradbo železnice iz Prekmurja do Ljutomera - Ormoža oziroma Ptuja. Z deli je začeti tudi. Zastopniki Švicarskih velenj so obljudili, da bi bili pripravljeni pod gotovimi pogoji, da zgradi ta del železnice na lastne stroške.

— d Curih. 7. septembra. Devize: Berlin 11.95, Hollandia 198.10, Novi Jork 609, London 21.62, Pariz 41.90, Milan 27.70, Bruselj 44.70, Kodanji 87.80, Stockholm 122.40, Kristianija 88, Madrid 90.75, Buenos Aires 227, Praga 990, Zagreb 5.75, Budimpešta 2.40, Varšava 0, Dunaj 255, avstrijske žigosane krene 240.

— d Dunaj. 7. septembra. Devize: Amsterdam 8100, Berlin 536.50, Buka-rešta 0, Curih 4150, Kristianija 3750, Kodanji 3750, Stockholm 5200, Valute: nemške marke 532.50, romunski levi 530, bolgarski levi 390, Švicarski franki 4125, francoski franki 1775, italijanske lire 1150, angleški funti 865, ameriški dolarji 245, carski rubli 280. V program prometu: Zagreb 257-277, Budimpešta, plačila poštné hranilnice, 99 do 109, plačila v žigosanih kronah 99 do 109, madžarske žigosane krone 99-109, Praga 420-446, Varšava in Krakov 99.

do 118, češkoslovaške krone 5000aki 417-443, dinari 1050-1100.

— d Praga, 7. septembra. Devize: Beograd 245, Dunaj 22.62, Zagreb 60.50, Valute: dinarji 241, avstrijske krone 21.62.

Pozvuedbe.

— Palica s srebrnim ročem izgubila se je včeraj na sokoški veselicu na Koslerjevem vrtu. Najditelj se prosi, naj odda palico v pisarni Narodne skupnosti.

— Izgubila se je zlata zapestnica s črkovo »R«. Najditelj naj jo odda proti dobrimi nagradam v upravnosti »Slovenskega Naroda«.

— V septembri je najlepše na Klopinskom jezeru, Hotel otvorjen celo leto. Izborna postrežba.

Glavni urednik:

Rasto Pustoslemšek.

Odgovorni urednik:

Božidar Vodeb.

Naprodaj.

Radi bolezni se proda, lepa kmetija katera obsega 60 johov zemlje, njivo, travnik gozd in lep sadni vrt, vse gospodarsko poslopje enadstropna hiša, hlev za 30 gladiv, dva skedenja in svinjari. Na izrečno zahtevo kupca ves letosnji pridelek, vsa goveja živine, ter prešiči in perutnina. Poleg se nahaja tudi vse potrebno gospodarsko in pojedelsko orodje. Omenjeno posestvo leži v Savski dolini 1 ura oddaljenosti od mesta Naslov se izvle v upravnost Slov. Naroda pod »Kmetija 6868« 6684.

Apno, strelno lepenko in druge stavbene potrebe. Ponudba Ljubljanska komerc družba v Ljubljani, Bleiweisova c. 18 5013.

Mebliрана soba s branjo se išče samostojni gospod. Ponudbe pod »Soba« poštno pošte Ljubljana. 6807.

Suto 9/23 Puch, za 5 oseb, z dobro pnevmatiko se za 170.000 K proda. Poštni predel Št. 71, Ljubljana. 6817.

Trstje za stropne izdeluje in prodaja na debelo in drobno m² po K 4-80 pri večjih naročilih znaten popust Steiner Anton, Ljubljana, Jeranova ulica 13, Trnovo. 4256.

Fizol, suhe gobeline in žigane lamenoseme tvrdka z deželimi in gozdni pridelki Kmet & Komp., Ljubljana, Gospodarska cesta 8. 6854.

Ugodna prilika za nakup krasnega veleposestva v Mislinjski dolini blizu Slovenjgrada v približni izmeri 57 hektarjev z oblinim živim in mrtvim inventarjem. Poslopja prostorna in v dobrem stanju, sedaj se obratuje mljin, žaga in gostilna, stalna voda moč. Zemljišče se da razprodati. Cena 3½ milijona kron. Ponudbe pod »Velesopestvo 6862« na upravnost Slov. Naroda. 6862.

Dobavljam amoniak, kislino ter vse druge kemikalije (s kemično kontrolo) z nemške meje na debelo Chemisches Laboratorium Ing. Lipp, Graz, Humboldtstr. 6861.

I^a apno v kosih in drobno dobavlja na vagone Ava, tovar. Laško.

CEMENT : Roman Slikat Portland , AVA' Laško.

Kdo sprejme gospodino Šiviljo iz ugledne rodbine, ki bi obiskoval trgovski tečaj. Za protipločilo bliva v opravljala druga dela. Ponudbe na upravo lista pod »Merna 6831«.

Sir Trapist v hlebih po 1/2 do 2 kg Domači sir (Topfen) Čajno maslo (Theebutter)

v zavojih po 1/8, 1/4 in 1/2 kg nuditi samo na veliko Perna Miekar, Nova Gradiška, Slavenija. 6826.

Zabrežje in kante od ameriškega petroleja kupi Sever & Komp., Ljubljana. 6590.

Prevzel sem zastopstvo prvih tvornic: nudim elektrotehnični material, betonsko železo, različen železni material in morebitne. Zahtevajte ponudbe

Gjorgje Grujić Beograd, Miletina ul. 15.

strošno lepenko hrastove in bukove parkete, deščice, trstje za štukaduro samo pravvrstno blago

dobavlja takoj v vsaki množini nacenene velenke
Josip Puh, Ljubljana, Gradska ulica 22.
Telefon interurban 513. 6870

Industrijsko podjetje išče za takojšnji nastop

uradnika

popolnoma verziranega v knjigovodstvu in korespondenci. Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja, referencami in plačilno zahtevo naj se pošlje pod »Industrijski uradnik/6833« na uprav. Slovenskega Naroda.

Brošura „Pod novim orlom“ je izšla v ponatisu. — Dobi se v »Narodni knjigarni« v Ljubljani, Prešernova ulica 7. Cena s poštnino K 18—. — Naročila se rešujejo le proti pošiljativi zneska vnaprej ali po povzetju.

Nova partija

gonilnih jermenov došla. Dobavlja: »Drava« lesna trgovska in industrijska družba Maribor.

Prostovoljna dražba v soboto, 11. sept. ob 9. uri na Tržaški cesti, Glince 37.

Železna blagajna št. 3, skoraj nov landauer, ameriška pisalna miza iz mahagonija, omara za pisarno, močan skobelnik in nekaj mizarskega orodja, oprava za jedilno sobo, otroški voziček in različne druge strani. 6837

Rudolf Jurčič, državni zemljemer v Brežicah, ter soproga Pavla javljata, da je najboljša preljubljena mati in tačka, gospa Terezija Jurčič po dolgi mučni bolezni v 69. letu svoje starosti, dne 31. avgusta t. l. v Trstu mirno preminula.

Brežice, dne 8. septembra 1920.

Zahvala. Za vse dokaze iskrenega sočutja povodom bolezni in smrti našega preljubljenega sinčka in bratca

Marjana

izrekamo vsem za darovano cvetje in čaščec spremljivo najprisrtejšo zahvalo.

Rodina Karol Seljak.

Fotografični aparat

13x18 se proda. Naslov pove upravnost Slov. Naroda. 6884

Večjo partijo starih, dobro ohranjenih

hramnih sodov

oddano velenje v vinom

Pugel & Rossmann, Marlboro. 6859

Kupi se dobro ohranjen

pisalni stroj

novejšega sistema. Naslov pove upravnost Slov. Naroda. 6867

Delniška pivovarna Laško išče strokovno izvezbanega

zastopnika

za Kranjsko s sedežem v Ljubljani. Ponudbe na ravnatje do 1. okt. t. l. 6869

Išče se poštova

služkinja

ki zna kuhati, proti dobril plati k slovenski družini v Beograd. Več pove upravnost Slovenskega Naroda. 6839

Proda se

dobro ohranjen moško in žensko kolo. Vpraša se pri portirju Grand Hotel Triglav. 6857

Proda se nova hiša

z dvemi stanovanji, hlevom in vrtom zaradi odhoda dotednega iz domovine. Po veži se v Ljubljani, Cesta v mestni log. št. 9. 6856

Z dobra svinjaka

nareditev. Lindh riva cesta 28. 6845

Stelaž za trgovino

dolga 4 m, visoka 2½ m, kaškar tudi mizo proda G. F. Juršek, Wolfsova ulica 12. 6841

Klobučevina